

Офіційна мова і мови меншин: захист у законодавстві Румунії, Словаччини, Швеції, Хорватії

Львівський національний університет імені Івана Франка

Лілія Костельна

студенка 1-го курсу магістратури філологічного факультету

Науковий керівник – **Мацюк Галина Петрівна**, доктор філологічних наук,
професор кафедри загального мовознавства

Мета. Офіційна мова та мови меншин: Захист у законодавстві Румунії, Словаччини, Швеції та Хорватії

- ▶ Офіційна мова кожної країни як ознака національної ідентичності та символ єдності.
- ▶ Право національних меншин на використання їх рідної мови.
- ▶ Потреба балансу між цими величинами
- ▶ Державна мова: законодавство, суди, освіта.
- ▶ Законодавство враховує мовні потреби меншин.

Румунія

- ▶ Офіційна мова: Румунська.
- ▶ Захист мов меншин: 20 національних меншин мають право на використання рідних мов у місцевих адміністраціях, освіті та культурі.
- ▶ Особливості: Мови меншин можуть бути використані в офіційних установах, якщо меншина складає понад 20% в певному регіоні.

▶ Закони

- I. Стаття 6: Гарантує право на збереження, розвиток і поширення етнічної, культурної, мовної та релігійної ідентичності національних меншин.
- II. Стаття 32, пункт 3: Гарантує право меншин на освіту рідною мовою.
- III. Стаття 120, пункт 2: Дозволяє використання мов меншин у місцевих органах влади, якщо їх представники становлять значну частину населення.

Словацчина

- ▶ Офіційна мова: Словацька.
- ▶ Закон про використання національних мов (закон №184/1999, змінений у 2011 році) регулює права на використання рідної мови в публічному житті та державних установах. Даний закон дозволяє використовувати мов національних меншин у громадах, де чисельність представників меншини становить не менше 15% населення. У таких громадах громадяни мають право отримувати документи, освітні послуги, медичне обслуговування та іншу державну підтримку своєї рідної мови.
- ▶ Особливості: Закон про мови меншин дозволяє застосовувати мови меншин в адміністрації, школах та медичних установах.

Швеція

► Законодавство Швеції. Мова: Шведська.

► Закони:

- I. Мови національних меншин :Швеція офіційно визнає п'ять мов національних меншин: фінську, меянкіелі (мова торнедальців), саамську, ромську та їдиш. Ці мови отримали статус мов відповідно до Рамкової конвенції Ради Європи про захист менших національних меншин (1995) та Хартії регіональних мов або мов меншин (2000).
- II. Закон про мову та Закон про права національних меншин (Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 2009) гарантують право користування мовами меншин в офіційних установах, особливо в регіонах із значним числом носіїв цих мов.
- III. На регіональному рівні, в деяких муніципалітетах, де проживають значні громади носіїв мов меншин, держава забезпечує можливість отримання адміністративних послуг, освіти та допомоги дітям меншини.
- IV. Шкільний закон (Skollag, 2010:800) надає можливість розвивати рідну мову для дітей з меншин, що сприяє збереженню мови та культури.
- V. Держава фінансує культурні програми та ініціативи для підтримки мов і культур національних меншин.

Хорватія

Законодавство Хорватії

- ▶ Офіційна мова: Хорватська.
- I. Мови національних меншин Хорватія офіційно визнає 22 національні меншини , серед яких найбільшими є серби, боснійці, угорці, італійці, албанці, чехи та інші.
- II. Закон про права національних меншин (2002) надає гарантії збереження щодо, розвитку та використання мови меншин.
- III. У громадах, де меншини становлять не менше 33% населення , їхня мова може використовуватися поряд із хорватською в офіційних установах, на знаках і в документації. Це передбачено статтею 8 Закону про права національних меншин.
- IV. Конституція Хорватії (стаття 15) та Закон про освіту гарантують право на навчання мовами меншин. Меншини мають право засновувати власну школу або розвивати рідну мову в державних школах.
- V. Закон про культурну автономію меншин фінансування державою заходів для збереження мов і культур меншин, таких як театри, бібліотеки, газети та інші культурні ініціативи

Порівняння країн. Захист офіційних мов. Захист мов меншин.

- ▶ Румунія: мови меншин в офіційних установах, але лише при певному відсотку.
- ▶ Словаччина: активне застосування мов меншин на регіональному рівні, мови в освіті та адміністрації.
- ▶ Швеція: п'ять визнаних мов меншин із широким правом на використання в публічних установах.
- ▶ Хорватія: двомовність у громадах з великим відсотком меншин.

Багатомовність і мовна політика в ЄС

Права національних меншин у кожній країні

- ▶ У всіх країнах є законодавчі механізми для забезпечення прав меншин на використання рідної мови в певних сферах.
- ▶ Швеція виділяється широкими правами для меншин в усіх публічних сферах.
- ▶ Румунія, Словаччина, Хорватія надають ці права в місцевих громадах, де меншість становить певний відсоток населення.

Висновки

- ▶ Законодавчі підходи до мовних прав можуть значно відрізнятися в різних країнах, але є спільні елементи:
- ▶ Підтримка офіційної мови як символу національної єдності.
- ▶ Захист прав меншин на збереження їхньої мовної ідентичності в регіонах.
- ▶ Країни прагнуть знайти баланс між мовною єдністю та різноманіттям, забезпечуючи рівні права для всіх громадян.

Рекомендації для покращення мовної політики

- ▶ Продовжити підтримку багатокультурності та мовної різноманітності через законодавчі зміни.
- ▶ Забезпечити ефективну інтеграцію мов національних меншин у освітні та адміністративні процеси.
- ▶ Створити механізми для запобігання конфліктам і забезпечення рівних прав на використання мов.

Література

- ▶ Герасимчук С., Демещук А., Драпак М., Краєв О. Етнополітика Румунії, Словаччини, Швеції та Хорватії. Аналіз законодавства та практики. К., 2021//https://dess.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Ethno_pdf.pdf
- ▶ Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. Закордонний досвід та його придатність для України.К.. 2021

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Багатомовність і мовна політика в ЄС